

Bijdragen tot de studie der Ichneumonidae (Hym.) IV

door

G. DEN HOED

Notities bij *Trogini* en *Protichneumonini*.

Aangezien mijn onder „Bijdragen I” gepubliceerde voorlopige lijst van Nederlandse Ichneumonidae van zeer betrekkelijke waarde is zonder nadere gegevens, stel ik mij voor indien zulks verantwoord is daarbij nadere toevoegingen en correcties te geven. Hierbij dank aan de instituten en verzamelaars, die mij materiaal ter beschikking stelden!

I. *Trogini*.

Trogus lapidator F. heeft een verspreidingsgebied van Japan tot Engeland en van Scandinavië tot N.-Afrika. Enige tientallen exemplaren heb ik gezien uit Nederland met opgave: uit pop van *Papilio machaon* L. En geen enkel exemplaar uit West-Europa vond ik met een andere vermelding van gastheer. De bijgevoegde poppen zijn alle zijdelings opengebeten op de plaats van de vlindervleugel. Merkwaardig is, dat er zeer weinig vangsten zijn uit het vrije veld. Vindplaatsen over Nederland verspreid. Uitkomend maanden V—VII.

Psilomastax pyramidalis Tischb. wordt opgegeven als parasiet van *Apatura iris* L. Deze vlinder werd hier slechts één maal hier gekweekt uit gevonden rups. Geen wonder, dat de parasiet door mij nog niet is aangetroffen in Nederlandse collecties.

Callojoppa cirrogaster Schrank is veelvuldig in Nederland gekweekt uit *Mimas tiliae* L., in veel mindere mate uit andere Sphingidae (*Smerinthus ocellata* L., *Sphinx ligustri* L.). *Call. exaltatoria* Panz. werd hier vrijwel uitsluitend gekweekt uit *Sph. ligustri* L. Ik zag één oud etiket: ex *Sm. ocellata* L. Beide soorten worden verkregen uit pop. Verspreidingsgebied heel Europa. Maanden V—IX. Vindplaatsen over heel Nederland verspreid.

II. *Protichneumonini*.

Amblyjoppa fuscipennis Wesm. Volgens PERKINS in Engeland soms algemeen. Zou gekweekt zijn uit Sphingidae, o.a. uit *Macroglossum stellarum* L. In Nederland gevangen op Texel en bij Drunen. Kweekgegevens zijn mij nog niet bekend uit ons land. Maanden V—VIII.

Amblyjoppa proteus Chr. Diverse malen hier gekweekt uit Sphingidae; o.a. uit *Celerio gallii* v. Rott., *Deilephila elpenor* L., *Sphinx ligustri* L. Altijd uit poppen, waarvan aan de kop een kapje afgebeten wordt. Vindplaatsen over Nederland verspreid. Maanden V—VIII.

Protichneumon coqueberti Wesm. Als overal elders zelden ingezameld. Opgaven van gastheer zijn m.i. niet voldoende betrouwbaar. Hier gevangen bij Oegstgeest, Putten, en in Zuid-Limburg. Maand VIII.

Protichneumon disparis Poda werd hier gevangen langs de Zuidrand van de Veluwe en in Zuid-Limburg. Maand VIII. Ik heb één etiket gezien zonder vindplaats, maar met vermelding „uit *L(ymantria) dispar*”.

Protichneumon pisorius L. Diverse vindplaatsen verspreid over de zandgronden

in Nederland, zou parasiet zijn van Spingidae en eventueel van Noctuidae. Kweekresultaten van hier mij nog niet bekend. Maanden VII—X.

Genus *Coelichneumon* Thoms.

Groep „cyaniventris”. Hieronder vallen: *Coel. cyaniventris* Wesm., *Coel. sugillatorius* L. en *Coel. bohemani* Holmgr. Het onderscheid is moeilijk vast te stellen, zelfs met veel materiaal. PERKINS noemt voor Engeland slechts *C. cyaniventris*. Voor deze soort ligt het verspreidingsgebied in Nederland voornamelijk in Z.-Limburg; indien de exemplaren van *C. sugillatorius* daarbij getrokken moeten worden, dan ook: Putten, Hilversum, Heeze. Maanden V—IX.

Groep „fuscipes”. Indien *C. fuscipes* Gmel. en de vroegere var. daarvan *C. desinatorius* Thunb. 2 soorten zijn, komen beide waarschijnlijk hier voor. PERKINS vermeldt voor Engeland slechts de tweede. De Veluwe en het Gooi als vindplaatsen, het verspreidingsgebied zal wel veel groter zijn.

Groep „leucocerus”. *C. leucocerus* Grav. werd nogal eens verzameld op De Veluwe en in het Gooi. Maanden V—IX. *C. falcificus* Wesm. van Delden, Heeze, Hulshorst; weinig. Maanden VI—VIII. *C. sinister* Wesm. wordt door PERKINS niet meer vermeld voor Engeland. Ik vond 1 ex. uit Drente (Brandeven). Maand VI.

Groep „impressor”. Mogelijk komt hiervan in Nederland voor *C. nigricornis* Wesm. Te weinig materiaal om dit te bevestigen.

Groep „haemorhoidalis”. Van *C. haemorhoidalis* Grav. trof ik slechts 1 ♀ en 1 ♂ uit Gemert en Valkenburg aan; was nog niet opgenomen in de soortenlijst.

Groep „bilineatus”. *C. auspex* Muell., *C. nigerimus* Steph. en *C. bilineatus* Gmel. komen ongetwijfeld in Nederland voor. Naar mij ten dienste staande gegevens verspreid en wel over de zandgronden. Maanden V—IX voor deze soorten. Twee ♀♀ uit Oisterwijk en Otterlo meen ik te mogen onderscheiden als *C. percussor* Tischb. (Nog niet in lijst opgenomen!)

Groep „comitator”. *C. comitator* L. komt zeker voor in Z.-Limburg. *C. consimilis* Wesm. uit het Gooi. Indien deze moeilijk te onderscheiden soorten uit andere verzamelingen nader zijn vergeleken, zullen er ongetwijfeld meer vindplaatsen blijken te zijn. Indien *C. ferreus* Grav. onder *C. comitator* valt, dan is Ankeveen wel een zeer afwijkende vindplaats; misschien valt dit ♂ onder *C. serenus* Grav.

Opmerking bij *Coelichneumon*: de verdeling in groepen geeft niet absoluut verwantschap aan — aan de hand van PERKINS' tabel is een en ander zo beter overzichtelijk.

Nederlandse gegevens over gastheren zijn vooral in het laatste genus uiterst spaarzaam. Dit zouden in het algemeen Noctuidae moeten zijn. Wegens toepassing van vanglampen etc. komt hierin niet veel verandering. Ik mag nog wel eens vragen om attentie van vlinderkwekers! Alleen door kweken kan meer licht gebracht worden in deze moeilijke materie.

Summary

Notes on Dutch Ichneumonidae.

Trogus lapidator F. Only bred from chrysalids of *Papilio machaon* L.

Psylomastax pyramidalis Tischb. Not yet known from the Netherlands.

Callajoppa cirrogaster Schrank. Often bred from *Mimas tiliae* L., much less from other Sphingids.

Of the other species mentioned in the article their distribution in the Netherlands is discussed.

Hilversum, Oude Amersfoortseweg 325.

On the identity of *Lithobius provocator* Pocock, 1891 (Chilopoda, Lithobiida)

by

C. A. W. JEEKEL

(Zoölogisch Museum, Amsterdam)

In 1891 and 1893 POCKOCK (*Ann. Mag. Nat. Hist.* (6) 8; *Ibid.* (6) 11) described two species of the genus *Lithobius* from the island of Bermuda after material collected by the Challenger Expedition. The descriptions were rather short and inadequate, and it was only after CHAMBERLIN in 1920 (*Ann. ent. Soc. America* 13) studied a more abundant material from the island that it was shown that one of the species, *L. bermudensis* Poc., could be nothing else but an immature stage of the other, *L. provocator* Poc.

As the occurrence of an endemic *Lithobius* species on a remote oceanic island like Bermuda seemed somewhat improbable to me, I tried to locate *L. provocator* as described by CHAMBERLIN with the key to the French Lithobiids of BRÖLEMANN, 1930 (*Faune de France* 25). To my surprise it keyed out readily to *Lithobius peregrinus* Latzel. A careful comparison of the detailed descriptions of CHAMBERLIN, BRÖLEMANN and LATZEL, 1880 (*Myr. oest.-ung. Mon.* 1) revealed a perfect agreement, so that *L. provocator* Pocock, 1891, now falls as a synonym of *L. peregrinus* Latzel, 1880.

The distributional area of *L. peregrinus* ranges from the Kaukasus, Turkey and the Near East, throughout the Balkans and the Italian peninsula to Northern Italy and Hungary. Somewhat disjunct is the record from a cave in the Dept. Gard in southern France, thus far the most western find in Europe. Outside Europe *L. peregrinus* was already known to occur on the Cape Peninsula, South Africa. The present record from Bermuda thus constitutes the second locality outside the natural range of the species.

The occurrence of *L. peregrinus* on Bermuda and in South Africa is quite remarkable. Usually, European Myriapoda introduced elsewhere are common Western European species. That a species from Southeastern Europe has established itself in localities as far from its homeland as in the present case seems quite unique. One can only wonder on what occasion and under what circumstances *L. peregrinus* has been transported to these remote places.

Saturnia pavonia L. in Zeeuws-Vlaanderen (Lep., Saturniidae). Door bemiddeling van de heer WALRECHT te Biezelinge ontving ik een ♂ van deze soort, dat 4 mei 1962 te Oostburg gevonden werd. Vooral omdat dit gebied entomologisch zo slecht bekend is, is de vondst zeker het vermelden waard. Het is een mooi fel gekleurd exemplaar, maar het behoort niet tot de grote vorm, die op verschillende Zeeuwse en Zuidhollandse eilanden is aangetroffen. — LPK.